

PRIKAZI, IZVJEŠTAJI I BILJEŠKE.

POGREB I KOMEMORACIJA † DRA FRANA BARCA.

Smrt prelata i kanonika Dra Frana Barca pobudila je sveopću sućut u mnogobrojnom kleru ne samo zagrebačke nadbiskupije, nego i izvan njezinih granica, a tako i u mnogobrojnom građanstvu od najviših do najnižih slojeva. Vidljiv dokaz te čpćenite sućuti bio je silan broj učesnika kod pokojnikovih pogrebnih svečanosti dne 23. rujna 1940., komu je prisustvovao ne samo zbor prvostolnoga kaptola i ostalog zagrebačkog svećenstva, nego i najviši odličnici političkih i kulturnih predstavnštava, napose predsjednik Akademije znanosti i umjetnosti Dr. A. Bazala, rektor sveučilišta Dr. Stj. Ivšić sa sveučilišnim profesorima, bana zastupao je prof. Matz, zatim gradski načelnik M. Starčević, u ime polit. vodstva Dr. J. Reberski, senjski kaptol Msgr. Dr. Frančišković i Dr. I. Blažević, đakovački kaptol Msgr. prepozit Dr. Spiletak, Sokol i Anaković. Pogrebno opijelo pred kućom žalosti i svećani rekvijem u prvostolnoj crkvi izvršio je preuzv. g. nadbiskup Dr. A. Stepinac uz veliku asistenciju, a potom je ispraćeno tijelo pokojnika u nepreglednoj povorci građanstva, sjemenišne mladeži i klera na Mirogoj, gdje je izvršio završne obrede sahrane kanonik Msgr. Dr. Miian Beluhan s asistencijom u arkadama prvostolnoga Kaptola. Tu je prvi izrekao nadgrobno slovo rektor zagrebačkog sveučilišta Dr. Stj. Ivšić, koji je iznio svoje uspomene na pokojnika kao svoga profesora na požeškoj gimnaziji, a kasnije kao kolegu na zagrebačkoj gornjogradsnoj gimnaziji i na sveučilištu. On je istakao njegovu veliku naućnu spremu, rodoljublje i znaćajnost. Po tom se u ime teološkog fakulteta i klera zagrebaćke nadbiskupije oprostio od pokojnika dekan bogoslovske fakulteta i kanonik Msgr. Dr. Stjepan Bakšić ovim govorom:

Žalobni z bore!

Dubokom proniknuti tugom rastajemo se u ovaj čas sa smrtnim životom prelata, profesora i kanonika dra Frana Barca. Ova pietetna bol i žalba tako je istinska i velika, kao što je stvarna i opsežna životna djelatnost velikog pokojnika.

On je bio odličan pedagog, duboki naućenjak i marni saradnik i pomoćnik crkvene hierarhije, a uvijek i u svemu radu svećenik, zanašan čežnjom, da Kristov lik odrazi na sebi.

Svoj pedagoški rad započinje kao mlad svećenik na gimnaziji u Slavonskoj Požegi (g. 1895.) i vrši ga neumorno kroz tri lustra. Da, kroz tri duga lustra bio je živa apologija kat. istine, bio je budni sionski stražar na vratima svetišta mladenačkih duša, da im na mekanu njivu neprijatelj ne zasije kukolj. Toplinom svećeničke ljubavi, umjetnošću prokušanog pedagoga, Ciceronskom rječitošću, auktoritetom spremnog apologete on je razglabao probleme i raspršivao sumnje, kojima je ili zli učitelj ili loša knjiga ili sumnjičavi svijet htio da zamrači i pokoleba vjeru mladosti. Da, on je bio jaki Kristofor, koji je na ramenima svojim kroz mladenačko previranje prenio mnogu dušu i sačuvanih ideala odaslao u život. Stoga danas na glas smrti njegove prosuzit će možda mnogo oko i već zrelog muža, koji je u iskušenju života ili na ruševinama propalih nada u slomljenom srcu našao utjehu u onoj vjeri, koju mu je za školskih dana tako duboko urinuo u dušu profesor religije dr. Fran Barac.

Ali nije dragi pokojnik bio samo mudri, praktični odgojitelj mladeži, nego je i naučno duboko poznavao sve probleme pedagogije i religijske metodike. Tomu su glasni svjedoci mnogi pedagoški i katehetski članci u »Kršćanskoj školi« (od g. 1899.) i »Katoličkom Listu« (od g. 1895.), a napose srednjoškolski udžbenici »Liturgika« (1908.) i »Katolička dogmatika« (1908.).

Međutim plemenita ambicija dra F. Barca za što dubljim poznavanjem Božje istine, koju Lessing nazivlje najvećom potrebom duše, pošla je još i dalje. Zvan kao profesor religije toliko puta, da brani osnovne vrednote kršćanstva, našao je u tome snažni poticaj, da se svom dušom dađe na znanstveno produbljivanje apologetskih problema, koji čine osnov čitave veličanstvene teološke zgrade. I u tom je radu neumoran ne žaleći često ni neprospavanih noći držeći se Horacijeve riječi: »Čovječiji život bez velikog truda ne daje ljudima ništa.« On u svrhu ovog studija putuje i na glasovita zapadna sveučilišta u Fribourgu i Louvainu, da u dodiru s velikim znanstvenjacima proširi svoje poglede i kontrolira svoje zaključke. A plod ovog rada jest divna studija: O modernoj apologetici (g. 1907.). Ona se kreće oko najdubljeg problema ljudske povijesti: vjere i nevjere, a pokazuje put i određuje sredstva, kako će apologeta savremenog čovjeka dovesti do portala svetišta katoličkog vjerovanja. To je riznica, bogata dubokim mislima, gdje riječ teče čas nalik na prečist izvor, ugodan i tih, čas je prodahnuta vedrom duhovitošću, a čas je ko u tragediji ozbiljna i uzvišena.

Ova studija osposobila je dr. F. Barca, da bude povučen u Atenej hrvatskog sveučilišta, gdje kao profesor apologetike djeluje gotovo kroz tri decenija. Tu su generacije mladih bogoslova okružujući njegovu katedru visjele o njegovoj slatkoj riječi i

srkale čisti napitak istine. Provodeći ih kroz mračne klance poganskih religija, on ih uprt na analizu ljudskog srca, koje vječno teži za istinom, i kritičko ispitivanje Kristove pojave dovodi na sunčane proplanke sjaja i vedrine, gdje im se kršćanstvo ukazuje kao Bogom objavljeno, a Katolička Crkva kao mistički Krist, koji u Crkvi živi i naučava kroz vjekove. Ali ne samo riječju nego on kao profesor i perom osvjetljuje duboke probleme svoje struke. Njegove studije i rasprave: »Je li religija uopće čovjeku potrebna« (g. 1905.), »Na kritička pisma mladom apologetu« (g. 1912.), »Bilješke o monizmu (g. 1912.), »O vjeri i znanosti« (g. 1914.), »Religija duha i auktoriteta« (g. 1914.), »Je li Isus Krist živio« (g. 1911.), »O nepogrešivosti pape« (g. 1914.), »Djeвица-majka i spasitelj u sumerskoj religiji« (g. 1928.), odraz su i duboke spremne i ljubavi za struku.

Ovakvim evo radom postao je prof. Barac ponajodličnija ličnost teološkog fakulteta i čitave univerze, vrijedan, da u najtežim danima svjetskog ratovanja bude njezin rector magnificus (g. 1915./16.).

Na nastavnički i naučni pokojnikov rad tako se organički povezuje njegovo djelovanje u Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji, kojoj je od početka bio I. podpredsjednikom, a iza smrti slavnog don Frana Bulića, trajnim predsjednikom. I ako je ona danas popularizacijom teološke znanosti, izdavanjem znanstvenih edicija i dviju revija, opravdani ponos hrvatskog klera, onda je to plod najveće skrbi, ljubavi i požrtvornosti njezinog mrtvog predsjednika dra Frana Barca.

To je evo životni tribut, koji je veliki pokojnik dao hrvatskoj bogoslovskoj knjizi. Mnogo je učinio, a zacijelo bio bi još i više, da ga kroz dugi razmak od ove centralne težnje njegova življenja ne odijeliše interesi domovine i potrebe Crkve tražeći, da njima žrtvuje velike sposobnosti svoga duha, oštrinu suda i bogatstvo iskustva.

Zato on u teškim danima narodnoga života daje dragocjenu pomoć borcima za ostvarenje hrvatskih narodnih težnja. A ne-sebični i plemeniti duh patriotizma nadisao ga je uvijek: i onda, dok je stupio na političku arenu, i onda, dok je zbog svojih političkih naziranja odstranjen s fakulteta, i onda, dok je pod konac života gledajući prolom svjetskog obzorja i pokolebane temelje Europe sa strahom u duši sa svima nama drhtao nad budućnosti hrvatskoga naroda.

Zvan opet od Crkve vrši kroz deset godina tešku i odgovornu dužnost ravnatelja dječjačkog sjemeništa, kome je posvetio svu toplinu svoje ljubavi, svu skrb svoga srca i svu energiju svoga života. On je kod biskupijske sinode g. 1925. ponajjači saradnik, on kroz šest godina vrši zamašnu misiju redaktora Katol. Lista, a kod crkvenog sudišta bio je kroz dugi period zatočnik pravice i branitelj ženidbenog veza.

Sav pak ovaj mnogostruki rad dragog pokojnika isticao je iz srca, koje su resile velike svećeničke odlike. On je bio ne-

sebičan i darežljiv, zato rado pomaže sve plemenite narodne institucije, a pred svima i upravo mecenatski svoje miljenče Hrvatsku Bogoslovsku Akademiju. On je bio srca samilosna, zato je nastojao otrti svaku suzu i pomoći svaku bijedu. On, ponosan duhom, tako je često viđen skrušen i ponizan pred Gospodom u dubokoj molitvi. On, uvijek zaposlen, bio je revni adorator euharistijskog Krista. Na srcu njegovu tražio je praštanje grijeha i slaboga, kojima smo opterećeni svi. U njemu je našao utjehu i mir i u teškom bolovanju svome. Žrtvuje se Gospodu radosno s riječima: Nek se vrši Božja volja, i čekao je smrt smiren smatrajući zemaljski život vigilijom, predvečerjem vječnog dana, putovanjem na domovinske obale, a smrt rođenjem vječnoga života.

Takav nam je evo bio veliki pokojnik.

Zato danas njega oplakuje omladina, zato za njim žale i kroz moja usta s boli u srcu od njega se mrtva dijele teološki fakultet, hrvatska univerza i sav naš kler. A sva dobra djela njegova, sjedinjena s toplim i usrdnim molitvama duša naših, neka kod Gospoda budu nagrađena jedino istinskom i vječnom slavom za koju govori prorok: »Gospodin vojska bit će u dan onaj vijenac slave njihove« (Is 18, 5). Dr. Franu Barcu vječni mir i vječna slava!

KOMEMORATIVNA SJEDNICA ODBORA HRVATSKE BOGOSLOVSKE AKADEMIJE POVODOM SMRTI NJEZINOG PREDSJEDNIKA MSGR. DRA FRANA BARCA.

Da počasti svijetlu uspomenu svog neprežaljenog predsjednika i dobrotvora, odbor H. B. A. održao je dne 30. rujna o. g. u prostorijama dekanata bogoslovskog fakulteta u Zagrebu svečanu komemorativnu sjednicu. Prisustvovali su: preuzv. g. dr. Josip Lach, pomoćni biskup; presv. g. dr. Franjo Zagoda, apostol. protonotar i sveuč. prof. u m.; dr. A. Živković, prorektor hrvatskog sveučilišta; dr. Stj. Bakšić, dekan bogoslov. fakulteta; dr. Gahs, prodekan bogoslovskog fakulteta i potpredsjednik H. B. A.; gg. sveuč. profesori: dr. M. Barada, dr. J. Marić, dr. Đ. Gračanin, dr. J. Oberški i dr. N. Žuvić; dr. V. Keilbach, sveuč. docent i tajnik H. B. A.; dr. N. Kolarek, profesor i urednik »Katoličkog Lista«.

I. Potpredsjednik otvara sjednicu u 1/212 sati ovim govorom:

Preuzvišeni gospodine, vele poštovana gospodo!

Zapala me je žalosna dužnost, da komemoriram gubitak, koji je zadesio Hrvatsku Bogoslovsku Akademiju smrću njezinog višegodišnjeg predsjednika i dobrotvora dra Frana Barca.

»Fidelis servus«, vjeran sluga stvari Gospodnje i narodne, — ove riječi mogu kao životna lozinka najbolje označiti dugi i revni rad našeg pokojnog predsjednika. Takav se naime očitovao u mladim danima, takav je ostao do svojih starih dana,

uvijek spreman, da izvrši sve, što je moglo koristiti Crkvi i hrvatskome narodu. Tako je temeljni motiv opstanka Hrvatske Bogoslovske Akademije uistinu bio njegov životni program.

Došavši još kao mladomisnik g. 1894. u Požegu za gimnazijskog katehetu i prefekta u Nadbiskupskom orfanotrofiju, vršio je svoje katehetske dužnosti na način, da su svi njegovi đaci bez razlike ponijeli u život u najmanju ruku respekt pred religijom. Ono, što je rektor hrvatskog sveučilišta, dr. Stjepan Ivšić, naglasio u nadgrobnom govoru, mogli bi potvrditi stotine drugih đaka stare požeške gimnazije. Njegov taktički sistem slobodnih upita, koje su mu đaci mogli stavljati, a da sami ostanu njemu nepoznati; njegov individualni privatni kontakt s đacima, koji su mu se povjerali u svojim vjerskim teškoćama, ili u kojima je on sam nazrijevao takove teškoće; njegove lojalne i diskretne prekaucije, da se Presv. Pričest ne izvrgne pogibelji svetogrđa; — sve to i slično drugo pribavilo mu je poštovanje spojeno s povjerenjem i među profesorima i među đacima. U isto je vrijeme zašao i u javni život, opet u službi Boga i naroda. Nije se bojao dolaziti na skupštine socijalista i tako zvanih pokretaša, da javno raskrinkava i pobija njihove krilatice protiv vjere i Crkve. A u svim je svojim nastupima znao spojiti taktičnost s odlučnošću, kojom je provodio svoje plemenite nakane, znajući pri tome također žrtvovati svoje interese; tako kad je poradi svog političkog držanja ostao kroz više godina preteriran u službenom napredovanju. Zato je ubrzo stekao veliki ugled nesamo među vjernicima nego i među protivnicima.

Međutim se odmah od početka očitovala njegova predilekcija za znanstveni apologetski rad. U Požegi se pokraj svih mnogostrukih poslova spremio za rigorozu, da stekne doktorat sv. bogoslovlja; iz Požege je preko praznika odlazio na strana sveučilišta, da produbi svoje apologetsko znanje i usavrši svoje znanstvene metode; u Požegi je izradio svoju habilitacionu radnju, da postane privatnim docentom iz apologetike na našem teološkom fakultetu. Takav mu je neprekinuti naporan rad pribavio g. 1903. akutan slom živaca, od kojega se zapravo nikada nije potpuno oporavio.

Kad je g. 1909. došao u Zagreb, nastavlja kao »fidelis servus« pojačanim elanom svoju službu za Boga i hrvatski narod: najprije kao katehet gornjogradske gimnazije i ujedno privatni docent, da godine 1911. kao izvanredni profesor filozofije i apologetike naslijedi katedru blagopokojnog nadbiskupa dra Antuna Bauera. Osim toga je odmah postao urednikom »Katoličkog Lista«, a nešto kasnije također »Bogoslovske Smotre«. Njegova predavanja na fakultetu, kaošto i brojni njegovi članci i kratki izvještaji ili notice u spomenutim časopisima, dostatno svjedoče, da je pratio sve pojave na apologetskom znanstvenom području i u javnom životu Hrvata, reagirajući na njih pronicavom uvidavnošću, kritičkim duhom i nepokolebljivom objektivnošću.

U prvom pogledu treba istaknuti, da su poglavito njegovim zauzimanjem, a uz moralnu potporu blagopokojnog nadbiskupa Bauera i prof. Bujanovića, na našem fakultetu osnovane i od Hrvatske zemaljske vlade odobrene, a onda postepeno također popunjene, četiri nove katedre u bližoj ili daljoj vezi sa apologetikom, i to: za filozofiju, za povijest religija, za povijest dogmi i za istočno bogoslovlje. Time je dužnom zahvalnošću zadužio njihove prve predstavnike, koji ih još i danas zauzimaju, kao i njihove nasljednike. Posebno pak moram spomenuti, da je pokojni naš predsjednik uz blagopokojnog nadbiskupa Bauera prvi kod nas uočio pravu vrijednost povijesti religija, što dokazuju njegovi članci i izvještaji u »Bogoslovskoj Smotri«, pa je nesamo poradio oko osnutka katedre za ovaj predmet, nego također dao poticaj i priskrbio financijalna sredstva za specijalni studij njezinog prvog i današnjeg predstavnika, inače svog starog đaka i sa požeške gimnazije i sa teološkog fakulteta. Neka mu je za sve to i ovdje izrečena duboka i iskrena zahvala!

Kao urednik »Bogoslovske Smotre« pokojnik je uz aktivno sudjelovanje Don Frana Bulića i uz moralnu i finacijalnu potporu blagopokojnog nadbiskupa Bauera pripravljaosnivanje Hrvatske Bogoslovske Akademije. O tome, kao i o njegovome radu u svojstvu Akademijinog podpredsjednika i kasnije predsjednika, više ćete čuti u historijskom osvrtu g. tajnika. Međutim već ovdje treba istaknuti, da je od vremena opće financijalne krize i zaleđivanja Akademijih glavnica jedino pokojnikova darežljivost omogućila redovito štampanje »Bogoslovske Smotre«, koja ostaje centralna publikacija naše Akademije. A povrh toga je njegova darežljivost pomagala mnoge mlade sile u njihovom uspjelom ili neuspjelom nastojanju za sticanjem većeg znanja i znanstvenoga aparata.

Što se pak tiče rada u službi naroda za vrijeme pokojnikovog boravka u Zagrebu, sigurno je to, da je on u svim peripetijama predratnog, ratnog i poratnog političkog života sudjelovao sa iskrenom željom, kako bi poslužio istinskim interesima hrvatskog naroda. Neke su činjenice u tom pogledu već iznesene, više ili manje točno, u posmrtnim člancima dnevnih novina, a za neke činjenice nije još vrijeme, da budu otkrivene, niti u ovakovom užem krugu. Ostaje već sada to, da je pokojnik u svim svojim političkim nastupima radio sasvim nesebično, dapače na svoju vlastitu materijalnu štetu. A u najgore doba za hrvatski narod bilo je dosta pokojniku reći: ovaj je stradao pod pritiskom diktature, ili ovdje bi trebalo financijalno omogućiti neku protuakciju, pa je svaki mogao biti siguran, da ne će otići praznih ruku, makar se radilo i o desecima tisuća dinara. Jednaku su darežljivost kroz to vrijeme osjetila i različita vjerska društva.

Dosljedan i nepokolebljiv u svome uvjerenju u novoj je državi doživio nešto slično onomu, čime je započeo u staroj

državi: kao što je naime onda poradi svog političkog držanja ostao kroz više godina preteriran u službenom napredovanju, tako je g. 1924. nasilnim penzioniranjem maknut sa fakulteta. Ali u tom penzioniranju pokojnik nije gledao mirovanje. Kad ga je naime blagopokojni nadbiskup Bauer u znak protesta protiv ovog nasilja imenovao kanonikom, pokojnik ostaje »fidelis servus« u službi crkvene uprave. Svjedoci ovog njegovog neprekidnog napornog rada ostaju: ogroman posao u pripravi za dijecezansku Sinodu, koja se imala održati nakon punih stotinu godina, zatim vodstvo velike gradnje Dječačkog sjemeništa, napokon prva uprava toga sjemeništa kroz punih deset godina, a sve to pokraj redovite kanoničke službe u katedrali i u ordinarijatu, kao i pokraj profesorske službe, u kojoj je g. 1925. ponovno bio uspostavljen.

I kad je, živčano već sav iscrpljen i prepunih godina državne službe, godine 1937. konačno napustio profesorsku službu i upravu Dječačkog sjemeništa, doskora se pojavila teška bolest, kao da je samo čekala, da pokojnik izvrši sve, što je prema svim konkretnim okolnostima bilo u njegovim silama. Njegova pak živa vjera i iskrena pobožnost, kao i molitve tolikih njegovih zahvalnih štovatelja, očito su sklonule Božje milosrđe, da mu udijeli milost strpljivosti u velikim bolima i naročito milost utješne smrti, kojoj je mogao kroz puna tri sata svijesno gledati u oči, opetovano pobuđujući čin vjere, ufanja i ljubavi, pokajanja i predanosti u ruke Božje i ljubeći Propelo uz glasne molitve prisutnih svećenika, časnih sestara i najbliže rodbine.

Bio je dakle uistinu »fidelis servus« do kraja, a to ujedno znači dosljednost i karakternost, znači u zadnjoj liniji nesebičnost, koja imade smisla, aktivnosti i darežljivu ruku za sve, što je plemenito, to jest za sve, što je Božje. Zato će mu u Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji ostati trajna i harna uspomena.

Pokoj vječni njegovoj duši, a svijetla mu i časna uspomena među nama!

Prisutni ustaju uz poklik: Slava mu!

II. Tajnik čita ovaj historijski osvrt na pokojnikov rad u Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji:

O radu pokojnog predsjednika, dra Frana Barca, u Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji bili bi drugi pozvaniji da govore, oni naime koji su od samog osnutka HBA s njim u njoj saradivali. Ja sam tek mogao sakupiti podatke iz zapisnika odbor-skih sjednica i glavnih godišnjih skupština HBA. Budući da je g. podpredsjednik već ocrtao ličnost i značaj pokojnog predsjednika, to ću sasvim jednostavno iznijeti različna mjesta iz spomenutih zapisnika, koja su ujedno najautentičnija svjedočanstva o vrijednosti rada dra Barca u našoj Akademiji.

Kao dekan Bogoslovskog Fakulteta predsjedao je dr. Fran Barac u prostorijama dekanata sjednici, na kojoj se 19. listopada 1922. osnovala HBA. Koliko se on lično zalagao za osni-

vanje Akademije, možemo donekle razabrati iz slijedećih riječi zabilježenih u zapisniku: »Prof. Barac je u svom referatu, koji se odlikovao i bogatom sadržinom i ukusnom formom, lijepo istakao prevažnu ulogu bogoslovske znanosti u prosvjeti svakoga naroda. Orisao je vjerno, živim crtama i prilike u svijetu uopće, a naše domaće napose. Kod nas upravo treba da se organizira što veći broj pristaša bogoslovske znanosti u strogom i širem smislu značenja riječi. Nove prilike apeliraju na novo oružje, kojim treba da bude danas snabdjeven svaki, tko hoće da bude propovjednik kršćanske prosvjete i vjere.« U privremeni odbor HBA izabran je dr. Barac kao odbornik, ali na odborskoj sjednici od 20. listopada 1923. preuzima dužnost prvog podpredsjednika te ostaje na tom položaju do 1935. godine, kad je nakon smrti Don Frane Bulića na XII. glavnoj godišnjoj skupštini »jednodušno aklamacijom« izabran za predsjednika.

Da je dr. Barac bio vrlo aktivan, vidi se i iz toga što je na njegov prijedlog prihvaćeno više važnih rješenja, kojima je i sama Akademija postepeno dobila svoj lik. Na odborskoj sjednici od 27. svibnja 1923. »dr. Barac izlaže, kako bi se morala povesti akcija, da se trajno obezbijedi i HBA i BS (Bogoslovska Smotra) napose sakupljanjem većih prinosa diljem domovine«. Koliko mu je taj prijedlog bio važan, pokazuje činjenica da na odborskoj sjednici od 22. listopada 1924. predaje »na čitanje pismo, kojim saopćuje da je on na korist Hrvatske Bogoslovske Akademije Akademije uložio kod Prve Hrvatske Štedionice 25.000 dinara«; 1932. povicio je svoju zakladu na 35.000 dinara, 1933. na 60.000 dinara, a 1940. na 100.000 dinara.

Na odborskoj sjednici od 20. kolovoza 1923. primljen je prijedlog dra. Barca, da redakciju Bogoslovske Smotre od nove godine vodi profesorski zbor zagrebačkog bogoslovske fakulteta. Usvojen je njegov prijedlog, koji je glasio ovako: »Uz redakcioni odbor, koji bi sačinjavali spomenuti profesori, trebalo bi da bude i jedan tehnički redaktor, koji bi izvješćivao odbor o prispjeloj građi, razdijelio je po strukama pojedinim profesorima i vodio tehničke redakcione i štampane poslove, koji su vezani uz izdavanje društvenog glasila.«

Isto tako je na prijedlog dra. Barca prihvaćen kriterij (na odborskoj sjednici od 15. siječnja 1926.), po kojem bi se imao vršiti izbor članova-radnika HBA. Članovima-radnicima mogu biti imenovani: »svi imenovani profesori teoloških fakulteta i habilitirani docenti, zatim urednici i saradnici bogoslovske lista te profesori bogoslovske učilišta, koji su poznati kao stručni pisci, te konačno zasebnih bogoslovske djela.«

1927. je definitivno provedeno sjedinjenje Staroslavenske Akademije u Krku i Leonovog Društva u Senju s Hrvatskom Bogoslovskom Akademijom. Na V. glavnoj godišnjoj skupštini od 24. siječnja 1928. istaknuo je dr. Barac, da je odbor HBA »kroz čitavu godinu 1927. dopisivao, pregovarao i raspravljao o modalitetima tog sjedinjenja«, a iz odborskih se zapisnika

vidi da je dr. Barac u tom dopisivanju i pregovaranju i raspravljanju sam nosio najveći teret. Nakon izvršenog sjedinjenja konstatirao je, »da je u kronici HBA ovo djelo najznamenitije iza samoga osnivanja HBA.« Od onda je HBA razdijeljena na različne odsjke.

Na prijedlog dra. Barca protestirala je HBA 1932. protiv teških napadaja u »Vesniku srpske crkve« na Katoličku Crkvu. O tom protestu obavijestila je Predsjedništvo Biskupskih Konferencija, a u vezi s ovim protestom kao i s općim crkvenim prilikama u ono vrijeme poslala je brzojav Sv. Ocu, na kojem se Državno Tajništvo Vatikana vrlo srdačno zahvalilo.

Ovaj izvještaj ne bi bio potpun, kad ne bismo dodali — što u zapisnicima nije jasno istaknuto — da se dr. Barac vrlo zauzimao za popularizaciju znanstvenog rada, i to ne samo za popularna izdanja u nakladi HBA, već i za javna popularna predavanja. Obično je i sam dolazio na pojedina predavanja, a kako dobrovoljni prilozi redovno nisu dostajali za isplaćivanje troškova oko tih predavanja, to je iz svog vlastitog džepa pokrivaio razliku.

Budući da je dr. Barac već i prije mjesto odsutnog i bolesnog predsjednika Bulića vodio predsjednikove poslove, to je on tako reći od osnutka Akademije do pred nekoliko dana, dakle oko 18 godina, imao glavnu brigu oko Akademije i njenog unapređivanja. On je njen dugogodišnji radnik, predsjednik i mecen. Slava dru. Barcu!

III. Podpredsjednik zaključuje komemorativnu sjednicu ovim izvještajem:

1. HBA je položila na pokojnikov odar vijenac s natpisom: Svom Predsjedniku i dobrotvoru — Hrvatska Bogoslovska Akademija.

2. HBA je izdala osmrtnicu i razaslala je u 125 komada. Dosada su poslali svoje izraze saučešća, dijelom na adresu HBA, dijelom na adresu bogoslovskog fakulteta, koji je također izdao osmrtnicu: preuzv. gg. dr. Alojzije Stepinac, hrvatski metropolita i nadbiskup zagrebački; dr. Nikola Dobrečić, nadbiskup barski i primas Srbije, dr. Ivan I. Tomažič, biskup mariborski; dr. Viktor Burić, biskup senjski; dr. Josip Srebrnić, biskup krčki; dr. Jerolim Mileta, biskup šibenski; Msgr. Miho Pušić, biskup hvarski; Msgr. Pavao Butorac, biskup kotorski i apostol. administrator biskupije dubrovačke; fra Josip Garić, biskup banjalučki; dr. J. M. Carević, bivši biskup dubrovački a sada tit. biskup aristijski; preč. Stolni Kaptol u Varaždinu, Mariboru, Senju, Šibeniku, Dubrovniku, Kotoru i Sarajevu; dr. Ivo Krbek, podban; ing. Nikola Belančić, predstojnik odjela za rudarstvo; ing. Zvonimir R. Pavešić, predstojnik odjela za tehničke radove; Petar J. Nedjeljković, armijski general; Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu; dr. Stjepan Ivšić, rektor Hrvatskog sveučilišta; dr. E. Sladović, rektor Ekonomsko-komercijalne visoke škole; dr. M. Slavič, rektor sve-

učilišta u Ljubljani; ing. P. Micić, rektor sveučilišta u Beogradu; dr. Stj. Bosanac, rektor Više pedagoške škole; bogoslovsko učilište u Makarskoj; bogoslovski fakultet u Ljubljani; pravni, filozofski, medicinski, veterinarski, tehnički i poljoprivredno-šumarski fakultet u Zagrebu; dr. Milovan Zoričić, predsjednik Upravnog suda u Zagrebu; gg. sveuč. profesori: dr. B. Eisner, dr. M. Senoa, dr. A. Barac, dr. I. Botteri, dr. E. Miloslavić, dr. B. Spišić, dr. F. Smetanka, dr. L. Bosnić, ing. Lj. Peterčić i dr. M. Gračanin; dr. Urban Talijski, prof. u Dubrovniku.

3. Bogoslovski je fakultet mjesto vijenca na pokojnikov odar sakupio svotu od 1660 dinara i na spomen pokojnika darovao je Hrvatskoj Akademskoj menzi u Zagrebu.

4. Pokojnik je oporučno ostavio svoje knjige bogoslovske i filozofske sadržaja Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji, na čemu neka mu je izrečena ovdje javna i srdačna zahvala.

O 400-GODIŠNJEM JUBILEJU DRUŽBE ISUSOVE.

Dr. J. Oberški.

U životu mističkoga tijela Kristova, t. j. Crkve Kristove kao otajstvenog živog organizma, zapažamo čudnovatu pojavu, da taj organizam pokazuje, prema različitim životnim prilikama, posebnu snagu aktiviteta, koja odgovara upravo specifičnim potrebama odnosno vremena. Ovu činjenicu potvrđuje osobito osnutak i djelovanje Družbe Isusove u katoličkoj Crkvi.

Postanak D. I. pada u kritično vrijeme crkvene povijesti, kad je Luterov revolucionarni duh silovito ustao protiv hijerarhijskog auktoriteta u katoličkoj Crkvi, što joj ga je postavio njezin božanski osnivač. Tomu od Boga postavljenom auktoritetu postavio je Luter kao opreku privatni auktoritet pojedinačne ljudske samovolje. To je bio uzrok anarhije na području vjere i ćudoređa, što je kao neobuzdana bujica povukla sa sobom pretežni dio njemačkog naroda u protestantsko krivovjerje i otcijepila ga od živog stabla otajstvenog tijela Crkve Kristove.

U takvim prilikama Božja providnost uskrisuje junaka sasvim oprečna karakteru Luterovu. Bio je to sv. Ignacije Lojola, rodom Španjolac, a po zvanju vojnički časnik, koji je pod ravnanjem čudesnog promisla Božjega i rasvijetljen svrhunaravnom zrakom milosti herojskom spremnošću stavio sve svoje sposobnosti viteškog vojničkog temperamenta u službu Bogu i Crkvi, nalazeći u tom jedinu dostojnu svrhu svekolikog čovječjeg stremljenja i borbe za pravom pobjedom, koja završava nebeskom slavom. Osobni značaj i naravne sposobnosti Ignacijeve tipičan su primjer, kako svrhunaravna milost može da oplemeni bazu naravnih darova i sposobnosti tako, da donosi predivne svrhunaravne plodove. Duhu Luterove neobuzdanosti i anarhije u nepriznavanju svrhunaravnog auktoriteta